

UNGEKLIMARÅDETS INDSPIL TIL KLIMAHANDLINGSPLANEN

SKAB DE NØDVENDIGE RAMMER: Indfør gradvise og retfærdige klimaafgifter

Coronavirus har sat ordinære økonomiske spilleregler på prøve, og virksomheder verden over er i disse dage ved at gentænke deres forretningsmodeller. Klimahandlingsplanen bliver nødt til at indeholde synergier mellem en genstart af økonomien og sikring af, at vi kan levere på vores internationale forpligtelser. Det handler om at skabe rammerne for en ny form for økonomi på den anden side af krisen. Her er det afgørende, at priserne kommer til at reflektere de reelle samfundsomkostninger ved forbrug. Det vil give mere retfærdige konkurrencevilkår til de virksomheder, der tænker bæredygtighed ind i deres produktion.

Derfor bør regeringen bruge drivhusgas-afgifter som fundamentet for den nye klimahandlingsplan. Det er vigtigt, at afgiften indføres gradvist; således skader den ikke virksomhedernes likviditet på kort sigt, men giver dem et incitament til at tænke bæredygtighed ind i deres udviklingsplaner. Det er også væsentligt, at der tages højde for social lighed. Dette har blandt andre Kraka kommet med gode input til, hvordan man kan gøre.¹

DROP NORDSØOLIEN

At droppe olieagten i Nordsøen sparer både de første 2.8 % af Danmarks egne udledninger og bidrager til vores globale forpligtelser. Flere studier viser, at det vil gøre en positiv forskel for klimaet globalt, hvis man mindsker udbuddet af nordisk olie, da det ikke vil blive modsvaret af et 100 % læk af produktion til udlandet. Den forventede indtjening på den resterende olie er af begrænset størrelsesorden, og staten vil løbe en væsentlig risiko ved at satse på en industri under afvikling. Hvorfor ikke investere de penge i noget grønnere og samtidig sende et stærkt signal til omverdenen om at respektere Parisaftalens mål og lade de nødvendige 80 % af kendte fossile ressourcer ligge i jorden. Mere detaljeret information om, hvorfor udvindingen af fossile brændsler i Nordsøen skal stoppes, og hvilke investeringer staten i stedet skal satse på,

¹ http://kraka.dk/small_great_nation/en_klimareform_der_sikrer_de_magiske_70_pct

beskrives i Ungeklimarådets nyeste notat "Ungeklimarådets anbefalinger om Nordsøolien og energi".

UDDANNELSE OG FORSKNING

Danmarks stærke forskning- og uddannelsesinstitutioner danner fundamentet for industriens grønne vækst og udvikling. Imens hjælpepakker kickstarter aktiviteten i erhvervslivet, er det vigtigt at den grønne genstart tager en helhedsorienteret tilgang, så vi skaber basis for vækst på både kort og lang sigt med flere kloge grønne hoveder og hænder.

Ungeklimarådet foreslår derfor sammen med Danske Studerendes Fællesråd at øge støtten til forskning, udvikling og markedsmodning af grønne løsninger på tværs af fagområder. Dette bliver især nødvendigt for at nå de sidste svære procentdele af drivhusgasreduktionerne, som vi endnu ikke kender en effektiv og betalelig løsning på. Samtidig bør der stilles krav om, at bæredygtighed tænkes ind som et tværgående fokus i de forskningsprojekter, staten støtter. Som minimum bør ansøgerne tage stilling til, om deres forskning bidrager positivt (eller undgår at bidrage negativt) til den grønne omstilling.

Ud over forskningen er det væsentligt at huske de mange uddannelsesinstitutioner, der er økonomisk pressede og derfor ikke har meget rum til at prioritere en omstillingsindsats i form af bæredygtigheds-mainstreaming af pensum eller grøn omstilling af driften. Klimahandlingsplanen bør derfor inkludere en ny strategi for at fremme bæredygtighedsinitiativer på alle niveauer af uddannelsessystemet. Denne strategi bør implementeres gennem en grøn pulje til at finansiere bæredygtighedstiltag, samt gennem en dialog med uddannelsesinstitutionerne om at sætte lokalt forankrede bæredygtighedsmål. Dette kan forankres i universiteternes udviklingskontrakter.

Den grønne omstilling kommer til at betyde, at nogle jobs i sorte industrier forsvinder, mens der opstår flere nye jobs i grønne industrier. Det er overordnet set en god udvikling, men for at undgå, at nogen arbejdere kommer i klemme i processen, er det nødvendigt at sætte midler af til opkvalificering og omskoling. Dette kunne gøres med en bæredygtig opkvalificeringspulje, hvor den konkrete udmøntning aftales med fagforeningerne for at passe bedst muligt til medlemmernes konkrete behov.

STIL KONKRETE MÅL for udfasning af fossile brændsler, mindre overforbrug og halvering af madspild

Danmark mangler at forpligte sig på en klar deadline for, hvornår vi vil være helt fri - og ikke blot uafhængige - af fossile brændsler. Vi mangler også at sætte et mål for nedbringelsen af vores overforbrug, som er en af hovedårsagerne til vores høje klima-

og miljøpåvirkning pr person. Målt på aftrykket på forbrug er de danske forbrugere verdens syvende største udledere.² Vi vil være blandt de første i verden til at lave et nationalt reduktionsmål for forbruget og vil derfor være first movers, sætte en ny ambitiøs dagsorden og fremme Danmark som grøn ledernation. Dette betyder ikke en lav levestandard - vi skal forbruge mindre, men bedre.

Under Verdensmål 12 er en af indikatorerne, at madspildet skal halveres³. Det kommer til at kræve en blanding af pisk og gulerod at gøre det mere attraktivt for virksomhederne at øge deres indsats for at undgå madspild. For eksempel ved at forbyde mængderabatter af typen "3 for 2s pris", der nudger kunderne til at købe flere varer, end de får spist. Med en indsats fra politisk side kan det undgås, at butikkerne enten ikke tør gå foran for ikke at stå dårligere i forhold til konkurrenterne, eller ikke tør samarbejde om nye løsninger på grund af usikkerhed om reglerne for, hvor meget konkurrenter må samarbejde. Flere konkrete idéer for at minimere madspild findes i Ungeklimarådets fødevarerudspil.⁴

BÆREDYGTIG ANVENDELSE AF LANDAREAL

Både klimakrisen og biodiversitetskrisen kalder på, at vi mennesker gentænker, hvordan vi bruger vores landareal. Ellers kommer vi simpelthen til at undergrave fremtidige generationers mulighed for at dyrke mad nok.⁵ Danmark skal hurtigst muligt lægge en strategi for bæredygtig arealanvendelse, da reetablering af skov og natur tager lang tid. Vi skal i denne plan både tage ansvar for, hvordan vi prioriterer vores eget landareal, men også, hvordan danskernes forbrug af for eksempel importeret foder og biomasse påvirker den eskalerende afskovning i andre dele af verden. Til denne anbefaling har vi fået gode input fra blandt andre Danmarks Ungdomsdelegater til FN og Dansk Ungdoms Fællesråd. Ungeklimarådet foreslår:

- Det samlede areal af skov, hede og enge skal være mindst 30 % i 2030.
- Tilfør flere midler til statslig skovrejsning og beskyt de eksisterende skove. Undersøg også potentialet for en bedre og mere bæredygtig udnyttelse af vores areal under vand: Er der for eksempel klima- og miljøgevinster at hente ved at etablere tangskove?⁶
- Giv støtte til, at landbrugsjord omlægges til natur.
- Lav handleplaner, som skaber grønnere byer med mere plads til naturen. Støt også indsatser, der øger befolkningens viden om og påskønnelse af naturen,

²https://concito.dk/sites/concito.dk/files/u60/stoerre_trivsel_med_mindre_klimabelastning_livsstilskatalog_020117.pdf

³<http://www.fao.org/sustainable-development-goals/indicators/1231/en/>

⁴<https://kefm.dk/media/12993/anbefalinger-om-foedevarer.pdf>

⁵<https://eatforum.org/eat-lancet-commission/>

⁶

https://www.sdu.dk/en/om_sdu/fakulteterne/naturvidenskab/nyheder2018/2018_10_29_eelgrass

så vi bliver bedre til at passe på den. Inddrag børn og unge i arbejdet og formidlingen omkring naturpleje.

- Støt udvikling af lokalproduceret protein og nye proteinformer, der kræver mindre landareal. Herunder upcycling af næringsstoffer fra spildevand til at dyrke mikroorganismer med højt proteinindhold til at erstatte importeret soja i foderet.

GLOBALT ANSVAR

Til denne anbefaling har vi fået gode input fra blandt andre Danmarks Ungdomsdelegater til FN og Dansk Ungdoms Fællesråd.

- Gør 'Intergenerational Equity' til en hjørnesteen i både klima- og udviklingspolitikken. Det vil sige en fair fordeling af ressourcer og muligheder mellem generationer. For eksempel, at den nuværende generation ikke bruger hele carbonbudgettet og derved efterlader den yngre generation med en stor regning.
- Tag hensyn til global balance i klimapolitikken. Anerkend, at Danmark skal tage en større del af ansvaret, fordi vi både nu og historisk set er blandt de største forurenere, samt blandt dem, der har bedst råd til at gå forrest i den grønne omstilling. Støt samtidig en mere ligelig repræsentation til de internationale forhandlinger om klima og biodiversitet, hvor især unge fra det globale syd på nuværende tidspunkt er stærkt underrepræsenterede, på trods af at de repræsenterer en stor del af verdens befolkning. Konkret kan dette gøres ved at støtte en pulje, der muliggør, at lande fra det globale syd også kan tage ungdomsdelegater med i deres delegationer, som der opfordres til i FNs Generalforsamlings resolution 60/2.⁷
- Øg støtten til kvinders seksuelle og reproduktive sundhed og rettigheder samt støtten til, at alle piger i verden får adgang til uddannelse. En aktiv udviklingspolitik fokuseret på ligestilling og uddannelse har vist sig som et af de allermest effektive og oversete klimatiltag og vurderes til at kunne reducere globale udledninger med 85 gigaton CO₂⁸. Det fremmer både en stabilisering af befolkningstilvæksten og giver bedre resiliens i de dele af verden, der bliver hårdest ramt af klimaforandringerne.
- Danmark skal indtænke ungdommen i deres klimaindsatser, som nævnt i Danmarks udviklingsstrategi "Verden 2030" (punkt 2.4). Dette er fundamentalt, da vi har den største ungdomsgeneration nogensinde, med 1.8 milliarder unge mennesker, hvor 3 ud af 4 unge bor i et udviklingsland. Derfor er det vigtigt, at Danmark fremmer udvikling *med og af* ungdommen, og ikke kun *for* unge. Det er fundamentalt for at skabe effektive og langsigtede forandringer, der fremmer intergenerational equity.

⁷ <https://undocs.org/en/A/RES/60/2>

⁸ <https://drawdown.org/sectors/health-and-education>